

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
**«ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ
СИСТЕМ»**
(для бакалаврів)

Київ 2016

Підготовлено професором кафедри управління персоналом та економіки праці
Калиною А.В.

Затверджено на засіданні кафедри управління персоналом та економіки праці
(протокол №4 від «14» листопада 2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту менеджменту та бізнесу ім. Б. Хмельницького
(протокол №11 від 21 листопада 2016 р.)

Калина А.В. Навчальна програма дисципліни «Основи функціонування та
ефективності економічних систем» (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2016. – 23 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст
дисципліни «Основи функціонування та ефективності економічних систем», питання для
самоконтролю, список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом
(МАУП),
2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основою існування і розвитку кожної країни є функціонуюча економічна система. Саме завдяки їй забезпечується задоволення потреб населення і певний рівень його добробуту. Як зазначав лауреат Нобелівської премії Василь Леонт'єв, економіка кожної країни – це велика система, кожний елемент якої знаходиться в тісному взаємозв'язку з іншими елементами.

Економічна система – це об'єктивна єдність закономірно пов'язаних явищ і процесів економічного життя. Вона характеризується багатогранністю, всі елементи якої знаходяться в органічному взаємозв'язку і не існують поза її межами. Якісна однорідність системи не є абсолютною, вона допускає появу елементів нової якості, що відповідають етапам зрілості продуктивних сил і виробничих відносин. Центральною ланкою економічної системи служить суспільне виробництво і відтворення, процес реалізації відносин власності.

У сучасному глобалізованому світі функціонують і розвиваються різні моделі економічних систем. Економісти дотримуються різноманітних поглядів щодо критеріїв їх класифікації, а отже, щодо їх типів та моделей. Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що проблема економічних систем суспільства, їх генезису, внутрішніх чинників та логіки становлення і розгортання є однією з найактуальніших у сучасній економічній теорії. Це зумовлено як теоретичними, так і практичними аспектами дослідження, а також особливою важливістю глибокого розуміння закономірностей трансформації економічних систем суспільства для відповідного конструювання економічної політики держави.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів наукового економічного світогляду та економічних компетентностей стосовно системного обґрунтування критеріїв класифікації економічних систем і виокремлення на цій основі найважливіших типів і моделей сучасних

економічних систем, з'ясування їх сутнісних ознак і властивостей у процесі розвитку.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- забезпечення фундаментальної теоретичної підготовки, необхідної для подальшого розуміння економічних процесів;
- ґрунтовне оволодіння понятійним та категоріальним апаратами теоретичної економіки, засвоєння економічних концепцій та моделей економічних систем;
- формування цілісного уявлення про природу та закономірності соціально-економічного розвитку суспільства, механізми суспільного відтворення та економічного зростання;
- формування системи знань щодо змісту економічних законів, основних тенденцій економічного розвитку, мотивів та поведінки суб'єктів господарювання при певній економічній системі;
- вивчення основних закономірностей економічного життя та відображення їх у системі економічних категорій, принципів, законів, моделей;
- поглиблене вивчення способів та механізмів ефективного використання обмежених ресурсів в умовах ринкової економіки та особливостей цих процесів і явищ в трансформаційних економіках;
- засвоєння способів та методів ефективного господарювання та державного регулювання господарського життя суспільства за умов глобалізаційних викликів;
- набуття практичних навичок аналізу економічних процесів та явищ, уміння застосовувати набуті теоретичні знання до оцінки ефективності економічної системи на макrorівні;
- усвідомлення стратегічних пріоритетів розвитку національної економіки з урахуванням світового досвіду загальноцивілізаційних перетворень.

Методами вивчення дисципліни є: аналіз та дослідження літературних джерел, праць видатних вітчизняних та зарубіжних науковців, а також метод порівняння – співставлення поглядів різних науковців на задану тему. Важливими є методи аналізу та синтезу опрацьованої інформації, структурно-функціональний метод, історико-хронологічний, критично-літературний методи.

Предмет дисципліни: процес формування економічних систем та ефективність їх окремих типів та моделей.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки магістрів. Вивчення дисципліни базується на знаннях економічної теорії, міжнародної економіки, політичної економіки, управління витратами, стратегії підприємства, державного регулювання економіки.

Мета навчальної дисципліни: вивчення студентами методології формування та оцінки ефективності економічних систем і окремих їх елементів.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- сутність, структуру та особливості формування економічних систем;
- класифікацію економічних систем;
- цивілізаційний та формаційний підходи;
- типи та моделі економічних систем;
- національні та міжнародні економічні системи;
- закони та закономірності функціонування і розвитку економічних систем;
- рівні економічної системи;
- формування світового господарства на основі процесу інтернаціоналізації виробництва;
- основні теоретичні положення та ключові концепції формування та функціонування економічної системи, сучасні напрями її розвитку;

- основні проблеми економічної теорії, їх взаємозв'язок з процесами, що відбуваються в суспільстві;
- принципи та закони функціонування ринкової економіки на мікро-, макро- та мегарівнях;
- основні засади культури економічного мислення, системного підходу до дослідження економічних проблем;
- причини та межі державного регулювання економіки на різних рівнях розвитку економічних систем.

Після вивченні навчальної дисципліни студенти повинні **уміти:**

- володіти категоріальним апаратом економічної теорії, основними моделями та методами аналізу економічних явищ та процесів, методикою обчислення основних економічних показників;
- аналізувати засоби формування економічних систем;
- застосовувати стандартні теоретичні моделі та методи економічної теорії в своїй майбутній професійній діяльності та повсякденному житті;
- виявляти проблеми економічного характеру в процесі аналізу конкретних ситуацій на макрорівні, пропонувати способи їх вирішення та оцінювати очікувані результати;
- оцінювати ефективність економічних систем;
- виконувати систематичну роботу з науковою, навчальною та довідковою літературою, інтернет-джерелами з економічної проблематики;
- самостійно збирати, систематизувати та науково інтерпретувати економічну інформацію, економічно грамотно аргументувати свою позицію, у письмовій та усній формі презентувати результати своїх досліджень, брати участь у дискусіях та відстоювати власні погляди;

- застосовувати методи економічних досліджень для аналізу ефективності функціонування різних економічних систем, їх підсистем та окремих елементів.

Міждисциплінарні зв'язки дисципліни зумовлені фундаментальним значенням для процесу функціонування економічної системи та її формуванням у студентів певних компетенцій в цьому питанні. Вивчення дисципліни базується на вивченні ряду таких суспільних наук: макроекономіка, державне регулювання економіки, теорія систем та системний аналіз.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

дисципліни «Основи функціонування та ефективності економічних систем»

№ п/п	Назва змістового модуля і теми
Змістовий модуль 1. Загальні засади економічних систем	
1.	Економічна система: сутність та структура суспільно-економічної формації
2.	Основні елементи економічної системи
3.	Класифікація економічних систем
4.	Типи та моделі економічних систем
5.	Основні риси та ознаки економічних систем
Змістовий модуль 2. Загальні основи оцінки ефективності економічних систем	
6.	Економічна ефективність: сутність та різновиди. Показники економічної ефективності
7.	Методичні підходи до оцінки ефективності економічних систем
8.	Економічні аспекти ефективності економічних систем в залежності від типу і моделі
9.	Прогнозування ефективності економічних систем
Разом годин: 120	

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

Змістовий модуль 1. *Загальні засади економічних систем*

Тема 1. Економічна система: сутність та структура суспільно-економічної формації. Критерії існування та розвитку економічних систем в сучасній економічній літературі. Основні групи суб'єктів і відносин між ними. Економічна форма результатів виробництва. Принципи організації суспільного виробництва.

Література [2, 4, 5, 8]

Тема 2. Основні елементи економічної системи. Спосіб узгодження діяльності суб'єктів господарського життя. Основні проблеми організації економіки. Власність на виробничі ресурси та вироблені блага. Принципи розподілу та перерозподілу національного продукту. Основні елементи економічної системи: продуктивні сили, економічні відносини, господарський механізм.

Продуктивні сили як похідна живої праці та засобів виробництва. Економічні відносини як суспільна форма і спосіб організації, їх особливості від типу економічної системи (організаційно-економічні, техніко-економічні, соціально-економічні).

Особливості господарського механізму в різних економічних системах. Його відмінності та постійні складові.

Література [1, 4, 6, 8]

Тема 3. Класифікація економічних систем. Цивілізаційний та формаційний підходи, особливість їх використання. Історичний кругообіг різних типів суспільства та історичних епох. Поділ цивілізацій на основі критерію розвитку окремих елементів продуктивних сил, передусім засобів праці передбачає три системи (аграрну, індустріальну, постіндустріальну). Формаційний підхід та його економічні чинники, що пов'язані з розвитком

системи продуктивних сил у взаємодії з виробничими відносинами (первіснообщинний лад, рабовласницьке суспільство, феодалізм, капіталізм і соціалізм).

Суспільно-економічні формації, згідно з формаційним підходом, змінюються передусім унаслідок дії закону адекватності виробничих відносин рівню і характеру розвитку продуктивних сил та виробництва. З їх розвитком у надрах старої суспільно-економічної формації поступово формуються об'єктивні та суб'єктивні передумови нової формації. Однак противники формаційного підходу стверджують, що цей підхід передбачає домінування принципу економічного детермінізму, тобто його визначальну роль у розвитку суспільства ізольовано від політичних, юридичних, соціальних, культурних та інших чинників економічного базису.

Є достатні підстави звинувачувати прихильників цивілізаційного підходу в дотриманні технологічного детермінізму (адже техніка і спосіб праці – лише один із елементів продуктивних сил). Різновидами технологічного детермінізму є теорія технологічного суспільства З. Бжежинського, надіндустріального суспільства А. Тоффлера, кібернетичного, інформаційного суспільств тощо інших західних учених.

Проголошення домінуючої ролі культури у розвитку суспільства (Р. Вітлі) ігнорує набагато важливіший чинник – залежність розвитку культури від економіки, зокрема від появи додаткового продукту, що дало змогу групі людей ще в античному суспільстві займатися культурою. Водночас слід враховувати зворотний вплив культури на прогрес економіки.

Проміжною між формаційною теорією та цивілізаційною концепцією є концепція історичного кругообігу, в якій історичний процес розвитку світової цивілізації постає як циклічна зміна стадій: становлення (зародження) – занепад – знову зародження. Таких поглядів дотримувався Арістотель, італійський державний діяч Ніколо Макіавеллі, Фур'є та інші. З точки зору формаційного підходу така циклічність властива кожному суспільному способу виробництва (за винятком продуктивних сил), а також більшості

підсистем суспільних відносин – політичним, правовим, ідеологічним, частково культурним тощо. У відповідності з цим розглянути можливості поєднання окремих раціональних аспектів цивілізаційного підходу з формаційним.

Література [4, 5, 6, 9]

Тема 4. Типи та моделі економічних систем. Розкрити сутність поняття «тип економічної системи» та охарактеризувати типи економічних систем по трьох видах класифікації:

Класифікації	Типи економічних систем
I класифікація (за ступенем політичного та соціально-економічного розвитку суспільства)	<ul style="list-style-type: none"> – традиційна (патріархальна, авторитарна) економічна система; – ліберальна (ринкова, демократична) економічна система; – проміжна між традиційною і ліберальною економічна система.
II класифікація (за ступенем індустріального розвитку суспільства)	<ul style="list-style-type: none"> – доіндустріальна економічна система (цивілізація); – індустріальна економічна система; – постіндустріальна економічна система та інформаційна (дехто її називає технотронною).
III класифікація (за національними та регіональними ознаками і ступенем їх інтеграції у єдиний світогосподарський процес)	<ul style="list-style-type: none"> – локальні економічні системи (євразійська, західноєвропейська, ісламська, латиноамериканська, індійська, буддистська, далекосхідна цивілізації); – міжнародні економічні системи (ЄС, НАФТА, СНД); – глобальна економічна система.

Розглянути змішані (поліформічні) та перехідні системи. А також, розглянути класифікацію економічних систем на основі способу організації господарської діяльності враховуючи такі ознаки: форму власності на засоби виробництва; хто і як ухвалює основні економічні рішення; спосіб координації економічної діяльності; мотиви, що стимулюють ведення економічної діяльності. Знати які за цим критерієм виділяють типи економічних систем: та джерела руху економічних систем.

Література [2, 4, 5, 8]

– **Тема 5. Основні риси та ознаки економічних систем.**

Характеристика рис кожної економічної системи: ієрархічність; цілісність; самовідтворення; органічність; мобільність.

Переваги і недоліки економічних систем, їх суперечності. Характерними ознаками економічної системи є:

Характеристика різних сфер функціонування, рівнів господарювання Економічної системи її суб'єкта, як складної субординованої системи різних рівнів.

Основні риси традиційної системи та командної або адміністративно-командної системи:

- виробництво, розподіл та обмін базуються на звичаях. Релігійні і кастові цінності первинні щодо нових форм економічної діяльності;
- спадковість і кастовість чітко визначають економічну роль індивідів;
- соціально-економічний застій «рельєфно» виражений, оскільки економіка розвивається повільно, протягом багатьох десятиріччів;
- розвиток техніки обмежений, оскільки він об'єктивно підбиває підвалини традиційної системи;
- стійке перевищення темпів зростання чисельності населення над темпами економічного розвитку, тому наявний високий рівень безробіття і низька продуктивність праці;

- зубожіння і бідність основної маси населення;
- нерозвинутість ринкових відносин і ринкової інфраструктури, слабкий виробничий потенціал в країні в цілому.

Характерними рисами командної або адміністративно-командної системи є:

- державна власність практично на всі фактори виробництва, які відокремлено нікому не належать, навіть господарюючим суб'єктам;
- колективне прийняття господарських рішень шляхом централізації планування економічної діяльності;
- централізоване виділення підприємствам ресурсів для виконання державних планів та централізоване ціноутворення;
- практично відсутня конкуренція, звідси – монополізм виробників і панування їх над споживачами.

Література [2, 3, 5]

Змістовий модуль 2. Загальні основи оцінки ефективності економічних систем

Тема 6. Економічна ефективність: сутність та різновиди. Показники економічної ефективності. Економічна ефективність: сутність та різновиди. Показники економічної ефективності.

Економічна ефективність – досягнення найбільших результатів за найменших затрат живої та уречевленої праці. Вона є конкретною формою дії закону економії часу. Економічна, організаційна та соціальна ефективність. Абсолютні, відносні та середні величини виступають показниками ефективності.

Охарактеризувати норму прибутку як узагальнюючого показника економічної ефективності – капіталістичного способу виробництва. Максимізація чистого доходу на одного зайнятого. Економічна ефективність – відносний параметр, що порівнює отриманий ефект із витратами або

ресурсами. Охарактеризувати два підходи до оцінки економічної ефективності – ресурсний і витратний. Ресурсний орієнтований на економію ресурсів, витратний – на мінімізацію поточних (операційних) витрат. Показники економічної ефективності: валовий національний продукт, продуктивність, матеріаломісткість, фондвіддача, капіталомісткість, фондомісткість. Загальна (абсолютна) і порівняльна економічна ефективність.

Література [1, 3, 4, 6]

Тема 7. Методичні підходи до оцінки ефективності економічних систем. Сучасні та традиційні методичні підходи до оцінки ефективності: традиційний, багаточинниковий, оцінка ефективності на основі концепції Performance Management (управління результатами), математичний підхід, ергономічний підхід. Дві групи методів: кількісні та якісні методи. Кількісні методи охоплюють вартісний та фінансово-економічний метод, а якісна група акцентує увагу на окремих аспектах: організаційному, соціальному, екологічному.

Основним показником ефективності економічної системи є максимізація національного доходу. Оцінка структурних зрушень, які можуть не лише збільшити або призвести до зниження ефективності економічної системи, але й у ряді випадків вести себе нейтрально і не впливати на її зміну.

Аналіз основних причин структурних змін та поглиблення розуміння взаємозв'язків темпів розвитку і ефективності економічної системи для оцінки її стану.

Два основних завдання ефективності економічної системи: забезпечення високих темпів економічного зростання та збільшення обсягів виробництва (зростання національного доходу).

Розглянути мультиплікаційний ефект та його специфічні форми: дифузний ефект, резонансний ефект, ефект стартового вибуху, супроводжувальні можливості з певним ефектом, ефект акселерації.

Література [5, 6, 10, 11]

Тема 8. Економічні аспекти оцінки ефективності економічних систем в залежності від типу і моделі. Встановлення системи показників та інформаційне забезпечення оцінки ефективності. Визначення методів обробки економічної інформації та методичних прийомів узагальнення та реалізації результатів аналізу (групування, розрахунок, упущених можливостей, розрахунок прогнозу, прийняття управлінських рішень)

Література [5, 6, 10, 11]

Тема 9. Прогнозування ефективності економічних систем. Формування прогнозів розвитку економічної системи на основі структурного аналізу за допомогою спеціалізованого програмного продукту «Olymp. StatExpert».

Критерії, що обумовлюють різноманітність прогнозів при комплексному прогнозуванні економічного і соціального розвитку. Застосування макроекономічних прогнозів: пошукового, нормативного, пасивного, активного, варіантного, інваріантного, локального, структурного, комплексного, складного та простого, глобального.

Література [4, 6, 9, 11]

ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студентів з дисципліни здійснюється під час поточного і підсумкового контролю вмінь та навичок студентів і враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські і практичні заняття, а також самостійну роботу і виконання індивідуальних завдань.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитись кількома методами:

1. Оцінювання знань студентів під час семінарських і практичних занять.
2. Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.
3. Виконання завдань самостійної роботи.
4. Проведення проміжних тестів.
5. Проведення поточно-модульного контролю.
6. Проведення підсумкового письмового іспиту.

Оцінювання знань студентів під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за 10-бальною шкалою за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою;
- 4) вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, при виконанні індивідуального навчально-дослідного завдання;
- 5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Найвищий бал ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента, або його відповіді усім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні індивідуальних завдань увага приділяється також якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка на розсуд викладача буде знижена.

Оцінювання знань студента під час виконання самостійної роботи проводиться за 10-бальною шкалою. Оцінюються результати самостійної роботи студентів щодо освоєння програмного матеріалу. Це дає можливість викладачеві впливати на хід самостійної роботи студентів й визначити необхідність і напрями вдосконалення навчального процесу.

Проміжний тестовий контроль проводиться три рази за семестр (два рази у рамках вивчення змістового модуля). Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними модулями. Метою вирішення тестових завдань з навчальної дисципліни є перевірка засвоєння студентами теорії важливіших економічних категорій (ринок праці, трудові ресурси, продуктивність праці, організація і оплата праці та ін.). Також у цьому складному інтелектуальному пошуку студенти вчаться логічно мислити, порівнювати, аналізувати, узагальнювати, робити висновки. Тестові завдання, що виносяться на проміжний тестовий контроль, можуть бути наступних видів:

1. Альтернативні тестові завдання, що передбачають наявність двох варіантів відповіді типу «так – ні», «правильно-неправильно».
2. Тестові завдання з простим множинним вибором, відповідь яких будується за принципом класифікації.
3. Тестові завдання з множинним вибором, побудова відповіді яких використовує принцип класифікації.
4. Тестові завдання на відновлення відповідності частин.
5. Тестові завдання на порівняння і протиставлення (на аналіз взаємозв'язку).
6. Тестові завдання з множинними відповідями «правильно-неправильно».
7. Тестові завдання на визначення причинної залежності.
8. Тестові завдання на відтворення правильної послідовності (комбінації).
9. Тестові завдання відкритого типу.

Проведення проміжного тестового контролю може бути доповнене перевіркою вміння студентів орієнтуватися в теоретичному матеріалі та практичних ситуаціях з тої чи іншої теми.

Проведення поточно-модульного контролю здійснюється за двома складовими: практичний модульний контроль і лекційний (теоретичний) модульний контроль. Оцінка за практичну складову модульного контролю виставляється за результатами оцінювання знань студентів під час семінарських та практичних занять, виконання індивідуального завдання та проміжного тестового контролю згідно з графіком навчального процесу. Лекційний модульний контроль здійснюється у письмовій формі за відповідними білетами.

Для підведення підсумків роботи студентів із змістового модуля виставляється підсумкова оцінка з поточно-модульного контролю, яка враховує оцінки за практичний модульний контроль і лекційний модульний контроль.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен, який складають студенти в період заліково-екзаменаційної сесії, передбаченої навчальним планом у відповідності до встановленої шкали оцінювання.

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та Тимчасового положення про проведення підсумкового контролю знань у формі тестування.

Схема оцінювання роботи студентів

Оцінка за національною шкалою / National grade	Рівень досягнень, % / Marks, %
Національна диференційована шкала	
Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Шкала ECTS	

A	90-100
B	80-89
C	75-79
D	70-74
E	60-69
F _x	20-59
F	0-19

Професійні профілі випускників

Фахівець-економіст базового рівня має високий рівень теоретичної підготовки, спеціальні знання, поглиблену спеціалізовану фахову підготовку, що дозволяє йому забезпечити якісне виконання своїх функцій та кола завдань в процесі проходження переддипломної практики.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Що таке економічна система?
2. Класифікація економічних систем
3. Основні елементи економічної системи
4. Типи економічної системи
5. Моделі економічної системи
6. Основні риси економічної системи
7. Ознаки економічних систем
8. Суть підсистем економічної системи
9. Ефективність та її різновиди
10. Сутність понять «ефект» та «ефективність»
11. Складові системи оцінки економічної ефективності
12. Суть управління ефективністю
13. Існуючі методичні підходи оцінки ефективності
14. Передумови трансформації економічних систем
15. Методологія оцінки структурних зрушень
16. Прогнозування економічної системи

17. Макроекономічний рівень економічних систем
18. Мікроекономічний рівень економічних систем
19. Теоретичні засади оцінки ефективності
20. Американська модель економічної системи
21. Шведська модель економічної системи
22. Японська модель економічної системи
23. Соціальне ринкове господарство ФРН
24. Південнокорейська модель економічної системи
25. Основні риси традиційної економічної системи
26. Характеристика планової (демократичної і командної) економічної системи
27. Ринкова економічна система, її характеристика та різновиди
28. Сутність індустріальної економічної системи
29. Особливість проміжної економічної системи між традиційною та ліберальною
30. Характеристика та специфіка доіндустріальної економічної системи
31. Особливість ліберальної економічної системи
32. Сутність поняття «цивілізація» та його зв'язок з економічними системами
33. Сутність поняття «формація» та його структура суспільно-економічної формації
34. Тривалість суспільно-економічних формацій
35. Характеристика первіснообщинної формації та її вплив на подальший розвиток суспільства
36. Характеристика рабовласницької формації: основні риси та особливості
37. Капіталістична формація та її роль у формуванні першої фази комуністичної формації
38. Комуністична формація та її роль у розвитку суспільства.

39. Формування розподілу та обліку в різних формаціях
40. Економічна система та її вплив на добробут населення
41. Вплив розвитку економічної системи на рівень безробіття
42. Яким чином інфраструктура впливає на формування економічної системи
43. Коли і у зв'язку з чим виникає соціально-економічний застій
44. Національні та міжнародні економічні системи
45. Глобально-економічний рівень економічної системи
46. Основні риси економічної системи ринкового соціалізму
47. Міжнародна економічна система та її складові
48. Суть економіки міждержавних об'єднань (СНД, ЄС, АСЕАН)
49. Міждержавні фінансово-економічні інститути
50. Характеристика сучасної економічної системи
51. Чотири рівня економічної системи суспільства
52. Характеристика мезоекономічного рівня економічної системи
53. Характеристика глобально-економічного рівня сучасної економічної системи
54. Характеристика макроекономічного рівня сучасної економічної системи
55. Характеристика мікроекономічного рівня сучасної економічної системи
56. Типологізація змішаної економіки
57. Модель змішаної економіки – ліберальна
58. Консервативна модель змішаної економіки
59. Соціал-реформістський варіант змішаної економіки
60. Структура національної економічної системи

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Красильников О.Ю. Структурные сдвиги в экономике: теория и методология. – Саратов: Научная книга, 1999 – 65 с.
2. Пепа Т.В. Регіональна динаміка і трансформація економічного простору України – Черкаси – Брама – Україна, 2006 – 440 с.
3. Бутко М.П. Передумови трансформації та механізми регулювання регіональних економік. Наук. аналіт. журнал – К.: Ін-т економічного прогнозування НАН України, 2004 – № 2 – с. 9-29.
4. Говорушко Т.А. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу: / монографія / Т.А. Говорушко, Н.І. Клімаш – К.: Логос, 2013 – 204 с.
5. Габор С.С. Ефективність як економічна категорія // Інноваційна економіка, 2012 – № 7 – с. 14-17.
6. Касич А.О. Методичні підходи до оцінки ефективності діяльності підприємств / А.О. Касич// Бізнес Інформ, 2012. – № 12 – с. 176-179.
7. Куценко А.В. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності підприємств споживчої кооперації України: / монографія / А.В.Куценко – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 215 с.
8. Нортон Д. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / Д. Нортон, Р. Каплан. – М.: Олимп Бизнес, 2010. – 320 с.
9. Отенко О.І. Формування аналітичного інструментарію оцінки ефективності діяльності підприємства / Бізнес Інформ, 2013 – № 5 – с. 231-237.
10. Стрілець Є.М. Ефективність як економічна категорія / Є.М. Стрілець – Запоріжжя: КПУ, 2013. – с. 9-14.
11. Пилипенко С.М. Теоретичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства – Миколаїв: Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського, ж. «Глобальні та національні проблеми економіки», вип. 10, 2016. – с. 452-456.